

УДК 792.78 (75.05)

МУРАЛИ ЯК СУЧАСНИЙ ВИД МИСТЕЦТВА

Студ. Н. С. Пономарьова, гр. МгДр1-18

Науковий керівник професор Є. П. Гула

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета: пояснити роль муралу в сучасному мистецтві та суспільстві. Завдання: дати визначення поняттю муралу, дослідити його історичне походження та розвиток із часів античності та періоду мексиканської революції. Провести паралель між сучасним розвитком суспільства та мистецтва, обґрунтувати взаємозв'язок муралу із мистецтвом минулого та сьогодення, його роль в ньому та соціумі.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є мурал як вид сучасного мистецтва. Предметом дослідження є його історичний розвиток, мистецьке та соціальне значення в різних культурах минулого та сучасного світу.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна даного дослідження полягає в порівняльній характеристиці історичного зв'язку муралу та мистецтва із культурою різних часів; висвітленні головних рис та завдань сучасного мистецтва; обґрунтуванні муралу як виду сучасного мистецтва, що є яскравим прикладом його принципів та цілей. Із плінністю історії змінюються і задачі мистецтва. Однією з головних характеристик муралу є його масова взаємодія із соціумом та глибина візуального повідомлення. Тому в сучасну епоху масової культури муралізм є надзвичайно актуальним та показовим щодо головних задач мистецтва сьогодення.

Результати дослідження. Під час наукового дослідження визначено, що мурал (Mural) – це різновид мистецтва вулиці, який представляє собою велике зображення, що заповнює поверхню стіни, зазвичай, житлової архітектури. Основні ролі муралу – естетична та соціальна, адже він не тільки декорує архітектурний ансамбль міста, а й несе в собі соціокультурний підтекст. Мистецтво муралу притаманне великим містам із великою кількістю населення, широкими вулицями та високими спорудами. Як правило мурали малюють на глухих стінах висотних будинків, парканах тощо.

Якщо розглянути періоди активного розвитку муралізму, то можна зазначити, що умовно існувало два етапи активного розвитку муралу, що вплинули на його формування сьогодні. Перший з них – виникнення грецьких та римських фресок, що у той історичний період мали політично-релігійний підтекст. Другим етапом бурхливого розвитку мистецтва муралу був період мексиканської революції у 1910 – 1917 роках, коли через нестачу матеріалів для політично-агітаційних плакатів, і такі художники, як Дієго Рівера, Давид Альфаро Сікейрос, Хосе Ороско за основний матеріал для своєї соціальної творчості брали стіни будинків та на них створювали справжні монументальні витвори мистецтва. Саме за часів виникнення мексиканського муралу у фресок минулих часів відкрилось друге дихання, і вони стали новим видом соціальних комунікацій. Їх нова роль стало поширення в суспільстві народної думки та заклик до єднання [1].

Під час дослідження інформації про зв'язок культури суспільства і мистецтва муралу було проаналізовано ряд наукових статей. На думку І. С. Гаврилаш, мурали тісно пов'язані із масовою культурою сьогодення. У час постмодерну мистецтво давно відійшло від академічних стандартів, тому і для сучасних муралів в деяких країнах впроваджується офіційний термін неомуралізму, що дозволяє художникам ще більше розквувати свою фантазію та стилістичну свободу [2]. За словами Шило О.В. та Івашко О.Д., сучасний мурал виник як явище через неготовність людей сприйняти домінуючий індустріальний стиль архітектури, яка вже не несла у собі такої естетичної цінності, як раніше. Тобто нестачу гармонії та краси в архітектурі люди почали замінити графічним засобом виразності, і це стало актом протесту масової культури проти елітарної [3]. Отже, можемо дійти висновку, що сучасний мурал як вид масового мистецтва яскраво відображає дух мас та їх реакцію на ті чи інші зміни в суспільстві. Проте все ще мало вивчено взаємозв'язок культури та суспільства різних часів із розвитком муралізму, тому під час наукового дослідження було складено стислий історичний ланцюг соціокультурного розвитку мистецтва муралу.

Сучасні матеріали і технології виробництва виробів широкого вжитку та спеціального призначення

Графічні зображення при створенні матеріалів та інших дизайн-об'єктів

Вивчаючи мурал як сучасний вид мистецтва, можна зазначити, що на сьогоднішній день він зазнав кардинальних змін, у порівнянні із його історичними витокami. За часів античності, коли люди жили у величких державах, вірили у міфологію та звеличували богів і своїх правителів, їх мистецтво настінного живопису відображало тогочасну культуру. Відповідно, зображення мали суто конкретний міфологічний або політичний характер, адже суспільство було ієрархічним, сповненим містичним уявленням про світ, глибокою вірою у величне, захопленням могутністю держави, воєнними перемогами та красою людини. Усе це і сповнює старовинні фрески та загалом мистецтво давньої Греції та Римської імперії [4, с. 48–57].

В епоху середньовіччя зображення на стінах, такі як фрески, мозаїки, набули іншого релігійного та філософського значення. Теоцентризм надав їм стилізованості та складного добре продуманого символізму, що створювали неземний ефект та заставляли людину відчувати себе маленькою та незначною у порівнянні зі Святим Духом, божеством. Багато композиційних та графічних прийомів тих часів запозичені сучасними художниками для створення своїх творів [4, с. 62–68].

У період Відродження через політичну роздробленість та розвиток торгівлі, застарілі релігійні засоби «заялювання» людей втратили свою актуальність, людина знову відчувала свою перевагу, тому її почала цікавити естетична сторона мистецтва. Живопис знову набував реалістичних рис, запозичених в античності, зображення все більше ставали деталізованими та навіть образи святих набували емоційності та реальності. Авторитетом вже була не церква або влада, а замовник [4, с. 140–143].

Мурал, у сучасному розумінні цього слова, розквіт у період мексиканської революції, коли феодална влада застарівала, а прості люди втомилися від постійного її контролю. Тоді мурал набув нового дихання, а саме вперше став голосом народу, а не влади чи еліти. Це ознаменувало перехід мистецтва на новий демократичний лад, де суспільні настрої задає не центр правління, а маси. Мурал вперше передавав дух протесту проти існуючого режиму, тобто позицію громадян, та їх бачення ситуації.

Таким чином, можна визначити, що суспільний устрій, світогляд та настрої у той чи інший період та у тій чи іншій державі напряму впливають на конкретні зображення настінного живопису (на сьогодні муралу) та загалом на мистецтво.

Висновки. На сьогоднішній день мистецтво муралу, пройшовши весь свій довгий шлях метаморфоз, завдяки розвитку суспільства набуло надзвичайної стилістичної та мультикультурної різноманітності, й разом з тим, увібрив у себе весь свій історичний здобуток. Сучасне суспільство налаштоване на вільне самовираження, креативність, в ньому набувають популярності теми екології та гуманізму, що знаходять відображення у мистецтві. Мурал як сучасний вид мистецтва має масовий характер, що також притаманне сучасній культурі. Він, як ніщо інше, яскраво виражає її актуальну проблематику через масштабне зображення на архітектурі, яке бачать тисячі людей щодня.

Ключові слова: мурал, муралізм, мистецтво, мистецтво муралу, сучасне мистецтво, суспільство, соціум, історія, розвиток.

ЛІТЕРАТУРА

1. The outlook, Муралі – новий підхід до старого мистецтва. URL: <http://uk.theoutlook.com.ua/article/5056/murali-novij-pidxid-do-starogo-mistetstva.html> (дата звернення: 01.02.2019)
2. Гавриш І. С. Масова культура. URL: <http://issues-culture-knukim.pp.ua/article/view/154059/156034> (дата звернення: 01.03.2019)
3. Шило О.В., Івашко О.Д. Монументальне мистецтво і стріт-арт в сучасному міському просторі. *Науковий вісник будівництва ХНУБА*. Харків : 2016. Вип. 2. С. 74–78.
4. Искусство. Всемирная история / под ред. С. Фарсинга ; пер. с англ. – Москва : ООО «Магма», 2015. 576 с.